

és sobradament coneguda i cap falta fa que jo, pigneu davant Vós, no sàpiga fer-ho, puix altres ho han fet ja i, com Vós sabeu, a ells no puc comparar-me.

El consell filosòfic tan conegut *nosce te ipsum*, l'induí sens dubte a estudiar la carrera de Medicina que tan brillantment cursà i ha practicat i l'ha enlairat al pinacle gloriós en el que el veiem festejat avui.

Nascut de mare burgalesa i pare biscaí, nasqué a València, el primer de setembre de 1852; transcorregué la infància a Urgell i ha viscut a Barcelona fins al present. Per aquestes circumstàncies, heretà nostre biografiat la formalitat i franquesa dels castellans vells, la tenacitat dels bascos, l'animació i impetuositat del valencià, la reconeguda laboriositat del català i el talent del seu pare, enginyer de camins, de singular instrucció.

Una pleuresia que minava la seva existència de petitet i de la que sortí victoriós, fou la pedra de toc de que el doctor Rius, de Tàrraga, que el tractava, fes despertar en ell aficions mèdiques per a inquirir i buscar el perquè de la salut alterada i com mecanisme de la seva curació guanyà el plet el consell abans citat en contra d'altra professió ja secular en la família, a la que sembla se'l volia conduir i inclinar perquè l'estudiés.

Internat de jove en el cèlebre col·legi Valdèmia, de Mataró, el distingien ja els seus professors i condeixebles per la seva aplicació i fervor als ensenyaments; de boca de companys seus de col·legi ho he sentit contar moltes vegades. En els seus estudis universitaris el distingien no menys els seus companys, fent-se cèlebre el nom de Cardenal, ja que a ell acudien per aclarir conceptes no ben compresos, per a resoldre dubtes en les lliçons i així començava ja a exercir de mestre i a exposar els seus coneixements i ensenyances en la seva càtedra lliure que ha exercit durant tota la seva professió i de la que pot i ha d'estar orgullós. Acabats els seus estudis de Facultat amb premis ordinaris en les assignatures i l'extraordinari de Llicenciatura, guanyà per oposició la plaça de Preparador de Museus de la Facultat de Medicina, on donà a conèixer sa destresa i habilitat tècniques i els seus coneixements i aficions anatòmiques en les preparacions en el cadàver, que eren l'admiració de mestres i deixebles i encenia així l'afecte i l'amor amb què el distingia el que fou professor notable d'Ana-

tomia de la nostra Facultat, l'enginyós i filòsof doctor Letamendi, de qui fou ajudant aprofitat, constant col·laborador i redactor assidu dels *Arxius de Cirurgia* que publicava. Fou als seus cursos privats d'Anatomia i tècnica operatòria, on acudien ansiosos d'aprendre els deixebles, i amb els diners de dites lliçons procurava els seus únics mitjans de vida, que li serviren per a preparar i verificar el seu primer viatge científic traspasant les fronteres, no per ésser un barber o sangrador, com així es conceptuava en aquell temps en nostre país al qui es dedicava a aital especialitat; i així li preguntà un notable professor de la Facultat de Medicina, formalment o en broma, en conèixer el propòsit del doctor Cardenal, el que donava a entendre el concepte equivocacat que es tenia de l'alta Cirurgia fins en aquelles persones que més brillaven per la seva il·lustració mèdica.

Comprenent, doncs, que el que de Cirurgia havia estudiat no estava en relació amb les notícies que tenia dels nous sistemes que començaven a aplicar-se a fora i que el que llegia distava molt d'allò que se'ls havia ensenyat, empenqué el seu primer viatge a l'estranger en l'any setanta cinc, visitant a París les clíniques del vell Güerin, Verneuil, Terrier, Richet, Broca i, sobretot, de Pean l'habilitat i serenitat operatòries del qual l'impressionaren vivament. De retorn del seu primer viatge científic, començà a exercir la cirurgia traumàtica en els obrers de la fundició de la Casa Girona, en els que obtingué èxits ressonats i inesperats. Es preparava en aquella època per les oposicions de metge de número de la Casa de Caritat quan un accident inesperat, víctima del seu treball, en la dissecció d'un dels mil i tants de cadàvers que en aquella època intervingué com ajudant de tècnica anatòmica i preparador de museus de la Facultat, sofrí una punxada que li infectà la mà, produint-li un flemó sèptic que, demés de posar en perill la seva vida, estigué a punt de perdre la mà en la que xifrava totes ses esperances, sortint de dit accident amb la pèrdua del tendó de l'índex dret, el que motivà que es retrassessin les oposicions uns dies fins que en renyida lluita fou proposat amb el primer número.

El seu treball era continuat, dedicant tot el temps que podia a l'estudi de llengües (anglès, italià, rus i alemany) que pinten la constància del seu caràcter, per a preparar el seu segon viatge científic: ja que, coneixedor per les revistes es-